

Migration- och justitieminister
Morgan Johansson
Migrationsverket, Norrköping
Migrationsverket, Restad gård AB

Yttrande: Vänersborgs kommun säger under rådande omständigheter stopp till ytterligare utökning av asylplatser på Restad Gård

Sammanfattning

Vänersborgs kommun har stor förståelse för det svåra läget i världen och Migrationsverkets uppdrag. Kommunens ambition är att fortsatt se till att våra asylsökande och de personer som fått permanent uppehållstillstånd får ett gott mottagande.

Kommunen säger under rådande omständigheter och identifierade utmaningar stopp till ytterligare utökning av asylplatser på Restad gård och i Vänersborgs kommun. Det saknas idag politiska beslut om statliga bidrag som täcker kommunens kostnader för de lagstadgade skyldigheter som stora asylboenden medför.

Ärendebeskrivning

Asylboendet på Restad gård har idag (2015-03-17) 840 boende varav 150 boende har fått permanent uppehållstillstånd. Den totala kapaciteten är 900 platser. Migrationsverket har informerat kommunen om en planerad utökning av platser.

Kommunens tidigare kritiska förhållningssätt gällande Migrationsverkets planering utan hänsyn tagen till kommunperspektivet har övergått till att i nuläget säga stopp till ytterligare utökningar under rådande omständigheter.

Då den största delen av de asylsökande får permanent uppehållstillstånd snabbt och det råder en brist på kommunplatser i landet blir konsekvensen att individerna blir kvar länge på anläggningen, vilket innebär ett ökat tryck på kommunen gällande de lagstadgade kraven.

I slutrapport som regeringens samordnare för kommunalt flyktingmottagande, Gunnar Hedberg (M) och Lars Stjernkvist (S) lämnat i november 2014 (A2014/232/IU) till regeringen belyser de att "Integrationsstrategiskt placerade anläggningsboenden skulle ha en utjämnande effekt på fördelningen av mottagandet i Sveriges kommuner" och rapporten avslutas med

”vikten av att stat och kommun samarbetar för väl fungerande flyktingmottagande och nyanländas etablering i samhällets- och arbetsliv.” Dagens obalans i kommuners ansvarstagande måste minska.

Vänersborgs kommun har vid fyra tillfällen under hösten 2014 yttrat sig till Migrationsverkets om:

1. Utökning på Restad gård med 300 platser. (Dnr KS2012/391)
2. Jokarjo AB som genom offentlig upphandling fått tilldelning på 200 platser i boendeformen ABT (tillfälligt boende för asylsökande). Detta betyder att boendet kan komma att öppnas med relativt kort framförhållning men inget kontrakt finns i dagsläget undertecknat (KS 2014/340)
3. AB OmsorgsCompagniet Norden, Hunnebergs gård som genom offentlig upphandling fått tilldelning på 60 platser i boendeformen ABT (KS 2014/340).
4. 2014-12-22 (KS 2012/391,KS 2014/340) skrev kommunen ett yttrande över asylboenden i Vänersborgs kommun nu och framåt. I yttrandet lyfte kommunen ett antal utmaningar och krävde en inbjudan till dialog med Migrationsverket och Regeringen om hur kommunen kan få stöd gällande ekonomi och organisation kring de lagstadgade skyldigheter kommunen har för de nuvarande 900 platserna på Restad gård. Kommunen ställde sig i yttrandet mycket kritisk till ytterliga utökning av asylplatser på Restad Gård. Dialog har därefter skett med Migrationsverket och migrationsminister Morgan Johansson.

Bakgrund

Vänersborgs kommun tog efter Migrationsverkets beslut om asylboende på Restad Gård 2013 initiativ till ett nära samarbete med Migrationsverket och fastighetsägaren. Kommunens inställning var att ”Restad Gård har ambitionen att bli Sveriges bästa asylboende och då måste kommunens mål vara att se till att våra gäster får Sveriges bästa mottagande”. Kommunen anordnade tillsammans med Migrationsverket och fastighetsägarna ett öppet informationsmöte på Restad Gård för samtliga invånare i kommunen för att informera om asylboendet innan start för att låta invånarna lyfta oro och möjligheter med asylboendet. Ett resultat av mötet var att många frivilliga organisationer och enskilda individer hörde av sig för att erbjuda aktiviteter och kläder mm. Kommunen projektanställde en samordnare med kompetens kring asylfrågor under tre månader i uppstartskeedet som en extra resurs för samordning och kommunikation med invånare och övriga aktörer.

De ideella föreningarna i Vänersborgs kommun gör ett fantastiskt arbete på asylboendet idag och arrangerar kvalitativa insatser såsom undervisning i svenska, rådgivning, trygghetsgrupper, aktiviteter för barnen, simundervisning mm. (<http://www.vanersborg.se/omsorghjalp/invandringochintegration/asylboendetparestadgard/villduhjalpatillvidasylboendet.4.582ddc2814b278081426650a.html>)

Samarbetet lokalt med Migrationsverket, fastighetsägarna på Restad gård och kommunen fungerar väl på en övergripande politisk och tjänstemannanivå med återkommande avstämningsmöten.

Identifierade utmaningar:

- **Med ett ökat antal platser multipliceras anknytningsinvandringen-**
Vänersborgs kommun anser att ansvaret för personer som kommer till landet via anknytning, där anknytningspersonen fortfarande bor kvar i asylboende bör ligga hos Migrationsverket och inte hos kommunen. Migrationsverket borde inte fatta beslut i anknytningsärenden tills bostadsfrågan är löst eller erbjuda boende för hela familjen i Migrationsverkets regi. Migrationsverket avsäger sig myndighetens ansvar i detta fall och hänvisar till att problemet skall lösas av kommunen. Frågan är akut och måste snabbtredas då kommunen inte i nuläget har möjlighet att hantera dagens situation varken ekonomiskt eller organisatoriskt. Det är svårt att få svar kring ansvarsfrågan när anhöriga till boende på asylboendet kommer till kommunen. Var ska de bo, vem ska betala ut ersättningar, vem ansvarar för läkarundersökningar mm? För ett år sedan hade kommunen en socialsekreterare som arbetade med flyktingfrågor. Idag finns en ny sektion, i nya hyrda lokaler med nyanställda medarbetare för att möta målgruppen nyanlända och ensamkommande barn.
- **Bostadsbrist**
Vänersborgs kommun har idag brist på bostäder. Bostadsbrist kan leda till bostadslöshet. Det är i dag lång kö för att erhålla bostad, både stora och små bostäder, t.ex. är det drygt 90 personer i kö för en trerumslägenhet. Det är flera års väntetid för en lägenhet.
Staten har genom Arbetsförmedlingen ansvaret för att kommunplacera de individer som fått permanent uppehållstillstånd. Detta fungerar inte idag då nuvarande bostadsbrist råder i många delar i landet och konsekvensen av detta blir långa tider på asylboende vilket inte gagnar integration och ökar kommunens ansvar och kostnader för lagstadgade skyldigheter.
- **Hög arbetslöshet**
De personer som hittar boende och kommunplaceras kommer i de allra flesta fall ingå i Etableringen. Initialt blir det ett ökat tryck för kommunen utifrån den så kallade glappersättningen. Dessutom ligger hela ansvaret på kommunen för dem som är eller blir föräldrade under Etableringstiden och de personer som har under 25 % arbetsförmåga. Den sistnämnda gruppen har ofta ett behov av insatser från flera delar av kommunens verksamheter. Det är en stor andel personer som efter Etableringstiden inte blir självförsörjande utan blir hänvisade till kommunen och försörjningsstöd för sin livsföring. I kommunen har vi redan i dag en stor andel personer som på grund

av bl a. ohälsa och språkhinder inte lyckas komma ut på arbetsmarknaden och de blir beroende av försörjningsstöd under mycket lång tid. Med en ökning av antal platser på anläggningsboendet kommer också antal personer som kommunplaceras att öka, och ansvaret enligt ovan blir en ökad belastning för kommunen på lång sikt, både ekonomiskt och organisatoriskt.

- ***Behov av ytterligare socialsekreterare***

Socialförvaltningen märker av ett ökat antal utredningar gällande anmälningar för barn som far illa på asylboendet vilket kräver utredningsresurser. Ett ökat tryck märks också av gällande försörjningsstöd. Det är redan i nuläget svårt att rekrytera socionomer till befintliga behov.

- ***Behov av utökad administration***

Kommunens administration har behov av utökade resurser för att ansöka om de medel som finns för ökade kostnader som mottagandet medför inom t ex skola och barnomsorg.

- ***Skollagen kan inte efterlevas***

Kommunen kan inte utan tillskott av medel tillse lagkravet gällande rätten till SFI för PUT:ade (de som fått permanent uppehållstillstånd) på asylboendet. Samhällsekonomiskt och för individen är det självklart viktigt att så snart man har permanent uppehållstillstånd få möjlighet till SFI för att bli anställningsbar.

En ekonomisk och organisatorisk utmaning för kommunen är de ökade kostnaderna för SFI-undervisning vid ett stort asylboende som redan finns på Restad Gård. Nyinvesteringar, nyrekrytering, tolkkostnader och extra lokaler är exempel på ökade kostnader. Schablonbeloppet på totalt 7000 kronor per elev som bygger på en snabb kommunanvisning täcker endast en liten del av den verkliga kostnaden (35 500 kr per helårsplats). Att rekrytera utbildade lärare är trots annonsering svårt. Från och med den 16 okt 2014 erbjuder kommunen SFI 7,5h/vecka vilket strider mot lagkravet på 15h/vecka. En utökning av boende försämrar ytterligare möjligheten till SFI.

- ***Ökade kostnader för skola och barnomsorg***

Det finns begränsad kapacitet att ta emot fler barn i förskolan och elever i grundskolan och det är förenat med ökade kostnader och stora utmaningar för kommunen. De statliga bidrag som betalas ut täcker inte de faktiska kostnaderna. Förutom de ekonomiska utmaningar som uppstår vid en eventuell utökning ser kommunen även problem när det gäller att tillse lagkravet avseende behörighet samt gällande rekrytering av främst förskollärare, modersmålslärare och specialpedagoger.

Eftersom bristen på bostäder har fördröjt utflyttningen från asylboendet har barn och elever blivit kvar i den tillfälligt inrättade förskolan och skolan i området. Placeringen av förskolan och skolan isolerar barnen och eleverna och försvårar integration. Kommunen ser även svårigheter att, utifrån Skollagskraven, tillse behovet av elevhälsoinsatser, utredningar för särskilda anpassningar och skolformsbedömningar.

Marie Dahlin (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Gunnar Lidell (M)
Kommunstyrelsen 1:e
vice ordförande